

Umboðsmaður Alþingis
Templarasundi 5
101 Reykjavík

FORSÆTISRÁÐUNEYTIÐ

Stjórnarráðshúsinu við Lækjartorg 101 Reykjavík
sími: 545 8400 postur@for.is
forsaetisraduneyti.is

Reykjavík 3. mars 2023
Tilv.: FOR23020102/0.2.2

Vísað er til erindis yðar, dags. 16. febrúar sl., þar sem óskað er eftir nánar tilgreindum upplýsingum í tengslum við endurskoðun dómsmálaráðherra á reglum um valdbeitingu lögreglumanna og meðferð og notkun valdbeitingartækja og vopna. Þá er spurt um verklag forsætisráðherra í því skyni að tryggja að mál sem falla undir 2. tölul. 1. mgr. 6. gr. laga nr. 115/2011, um Stjórnarráð Íslands, séu borin upp á ríkisstjórnarfundum.

Í svari forsætisráðherra við fyrirspurn um málið frá alþingismanni, sbr. þingskjal 1116 – 642. mál, segir m.a. að dómsmálaráðherra hafi greint frá þeirri ákvörðun sinni í aðsendri grein í Morgunblaðinu, 30. desember sl., að gera breytingar á framangreindum reglum í því skyni að heimila lögreglu að hefja innleiðingarferli varðandi notkun rafvarnavopna. Sama dag óskaði forsætisráðherra eftir því við dómsmálaráðherra að hann gerði grein fyrir málinu á vettvangi ríkisstjórnar. Í minnisblaði dómsmálaráðherra sem lagt var fram á fundi ríkisstjórnar 13. janúar sl. kom m.a. fram að breytingarnar hefðu verið undirritaðar af ráðherranum 30. desember sl. og verið sendar til birtingar í Stjórnartíðindum.

Í tilvísuðu svari forsætisráðherra er m.a. vísað til þess að í reglum um valdbeitingu lögreglumanna og meðferð og notkun valdbeitingartækja og vopna frá árinu 1999 sé að finna heimild ríkislögreglustjóra til að heimila lögreglu notkun rafmagnsvopna í sérstökum tilfellum, sbr. 8. gr. regnanna. Með breytingu á reglunum 30. desember sl. voru rafvarnavopn á hinn bóginn heimiluð sem almennt valdbeitingartæki lögreglu eftir nánari ákvörðun ríkislögreglustjóra. Að mati forsætisráðherra felur það í sér áherslubreytingu. Af þeim sökum óskaði forsætisráðherra sérstaklega eftir því, þegar henni varð kunnugt um að til stæði að endurskoða reglurnar, að dómsmálaráðherra gerði grein fyrir málinu í ríkisstjórn. Hafði dómsmálaráðherra þá þegar undirritað breytingarnar eins og fyrir segir.

Eins og fram kemur í erindi yðar er það háð mati hvers ráðherra, og á hans stjórnskipulegu ábyrgð, hvaða mál teljist mikilvæg stjórnarmálefni í skilningi 17. gr. stjórnarskrárinnar þannig að rétt sé að þau séu borin upp í ríkisstjórn. Með lögum nr. 115/2011 var leitast við að útfæra fyrirmæli ákvæðisins um þau málefni sem ræða skal á ríkisstjórnarfundum til leiðbeiningar fyrir ráðherra. Í 2. tölul. 1. mgr. 6. gr. laganna eru nú talin upp í dæmaskyni tiltekin stjórnarmálefni sem telja verði mikilvæg í skilningi stjórnarskrárákvæðisins, þ.e. reglugerðir og yfirlýsingar sem taldar eru fela í sér mikilvæga stefnumörkun eða áherslubreytingar eða ef sýnt þykir að reglugerð eða yfirlýsing geti haft áhrif á útgjöld ríkissjóðs umfram fjárheimildir eða á efnahagsmál almennt. Ekki er um tæmandi talningu að ræða í ákvæðinu, og afmörkunin einungis sett fram í dæmaskyni, enda í einhverjum tilvikum háð mati hvaða mál teljist mikilvæg í framangreindum skilningi. Þá er ekki unnt að útiloka

